

Co je nového ve vaší oblíbené Knihovně Uměleckoprůmyslového musea v Praze [1]

Autor:

- [HESSOVÁ, Jana](#) [2]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Knihovna Uměleckoprůmyslového musea v Praze](#) [5]

Region:

- [01 Praha](#) [6]

[Knihovna Uměleckoprůmyslového musea v Praze](#) [7] (UPM) byla vždy vyhlášena rychlou a profesionální službou i velkorysou otevírací dobou. Obětavostí zaměstnanců nebylo zavřeno ani za obou světových válek, ani během rekonstrukce budovy muzea. Znemožnění výpůjční služby v loňském a letošním roce je pro pracovníky knihovny zdrojem frustrace, ale umožnilo zaměřit síly na sdílení informací digitálně – přichystaná a původně odložená výstava má nyní svou online verzi.

u(p)m knihovna

[8]

Logo knihovny (zdroj: archiv Knihovny UPM)

Rozvoj knihovny po renovaci muzea

V návaznosti na dříve publikované články o Knihovně UPM je třeba vyjádřit uznání bývalé ředitelce PhDr. Evě Vondálové.¹ Po rekonstrukci historické budovy muzea byl pod jejím vedením celý fond vystěhován z mimopražských depozitářů a uložen v Praze – v [hlavní budově](#) [9] a z části též v Praze 13 – Stodůlkách. Fond již tehdy obsahoval přes 190 tisíc svazků, což je zhruba 230 tun a téměř 6 750 metrů čtverečních nejrůznějších dokumentů.² Od otevření 15. listopadu 2017 je studovna volně přístupná všem návštěvníkům – bez nutnosti čtenářské registrace (přesněji řečeno registraci nepotřebují návštěvníci studovny, kde je k dispozici příručka, volný výběr knih ze sledovaných oborů, aktuální čísla časopisů a některé nové přírůstky; pro přístup k celému fondu knihovny – objednávání publikací ze skladu – je registrace již nutná).

[10]
Studovna Knihovny UPM (foto: Ondřej Kocourek, UPM)

[11]

[12]

Ukázky z fondu Knihovny UPM (foto: Ondřej Kocourek, UPM)

Evidence čtenářů byla zautomatizována, registrace je rychlá a díky tomu, že je většina svazků uložena na místě, trvá vyskladnění požadovaných dokumentů pár minut. Téměř celý fond je dohledatelný v online katalogu. Díky prezenční výpůjčce je požadovaný svazek vždy dostupný.

Zavedena byla i identifikace knih pomocí RFID, což mimo jiné umožnilo ochránit volně přístupné publikace ve studovně. V té je k dispozici přes 100 titulů periodik a téměř 1 300 odborných publikací; dále jsou vyloženy nejzajímavější nové přírůstky a publikace k výstavám v muzeu.

Byly získány granty na retrokatalogizaci, ochranu fondu a digitalizaci časopisů a jejich následné zpřístupnění v Krameriu UPM. Z grantu VISK 3 Ministerstva kultury ČR byl zakoupen knihovní systém Verbis s webovým katalogem Portaro a technologie RFID. Z programu VISK 5 byla hrazena retrokatalogizace a z programu VISK 7 Kramerius UPM a ochrana fondu. Z prostředků muzea byly zakoupeny nové počítače pro čtenáře i zaměstnance a ve studovně byla zavedena wi-fi.

Začalo též pravidelné rozesílání zpravodaje (k [jeho odběru](#) [13] se může přihlásit každý), byly pořádány komentované prohlídky a další akce a Knihovna UPM doplňovala svými příspěvky [facebookové stránky muzea](#) [14].

Novinky v roce 2020

V roce 2020, již za nového ředitele Ing. Jaroslava Kosteckého, byly [ve studovně opraveny hodiny](#) [15] a podařilo se docílit instalace [fajánsových váz a japonských zásobnic](#) [16] ze sbírek muzea do vyšších polic barokních knihovnických skříní.

[17]

Hodiny nad knihovním pultem ve studovně navrhoval Josef Schulz, architekt budovy muzea (foto: Ondřej Kocourek, UPM)

*Váza, fajáns, bílá glazura, kobaltem malovaný dekor chinoiserií. Německo, 1. polovina 18. století
(foto: Gabriel Urbánek, UPM)*

Zásobnice, porcelán, malba kobaltem pod glazurou, červeným, zeleným emaillem a zlatem na glazuře. Japonsko, 1. polovina 18. století (foto: Gabriel Urbánek, UPM)

[20]
Momentka z instalace (foto: Jana Hessová, UPM)

Založen byl rovněž [vlastní profil knihovny na Facebooku](#) [21]. Kromě zajímavostí z fondu, nových přírůstků a aktuálního dění vyvolalo zájem zapojení týmu Knihovny UPM do výzvy [Do práce na kole](#) [22].

[23]

Tým Knihovny UPM se v roce úspěšně zapojil do výzvy Do práce na kole (foto: Marie Filipcová, UPM)

Skupinová fotografie týmu Knihovny UPM dokonce letos sloužila k motivaci účastníků [na webu organizátora](#) [24].

V roce 2020 také vznikl [nový web knihovny](#) [7]. Jeho podoba odpovídá vývoji v dané oblasti – prioritou bylo zviditelnění nejhledanějšího obsahu, jednoduchost, přehlednost a moderní vzhled přizpůsobený pro přístup také z tabletu a mobilu. Web vystavěla pracovnice knihovny na redakčním a publikačním systému WordPress:

Výstava unikátních svazků z Knihovny UPM

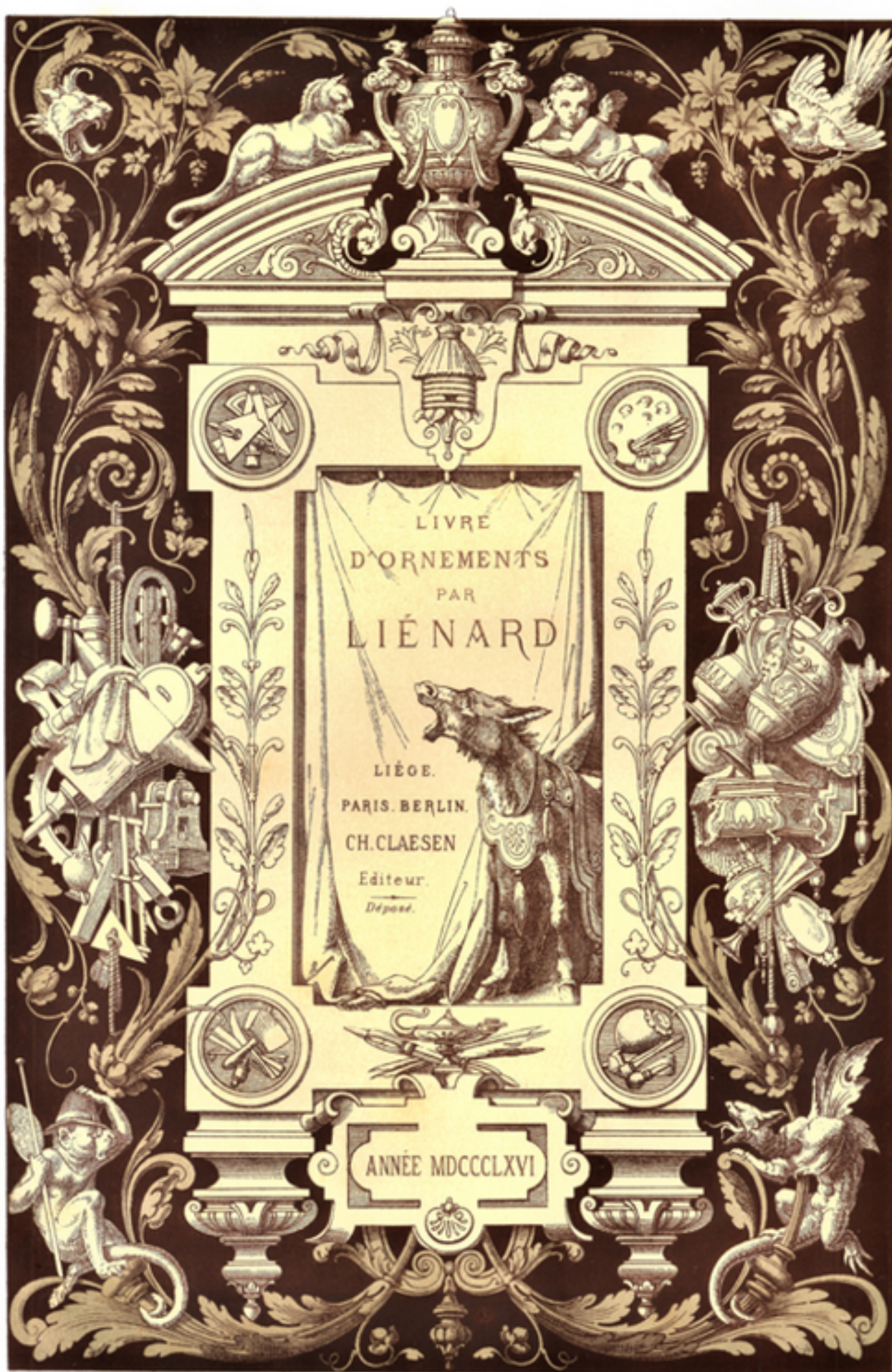
Vraťme se však ještě do historie. Knihovna byla založena spolu s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze v roce 1885 a po provizorním provozu v Rudolfinu (1887–1900) otevřena 20. listopadu 1900 v nově postavené budově UPM, kde je dodnes v původních prostorách. V roce 2020 tedy uplynulo 135 let od založení a 120 let od otevření knihovny.

Právě stodvacáté výročí otevření knihovny v roce 2020 mělo být připomenuto výstavou ve foyer muzea. Na výstavu byla vybrána esteticky zajímavá a historicky hodnotná díla z fondu a knižní zajímavosti vynikající svým zpracováním a obsahem – například:

- svazek 125 listů vzorů dekorací a ozdob z 19. století³;
- katalog k výstavě obrazů Edvarda Muncha v Praze v roce 1905⁴;
- pětadvacet kolorovaných mědirytin zachycujících Prahu v druhé polovině 18. století⁵;
- svazek 120 listů se vzory ozdobných střapců⁶;

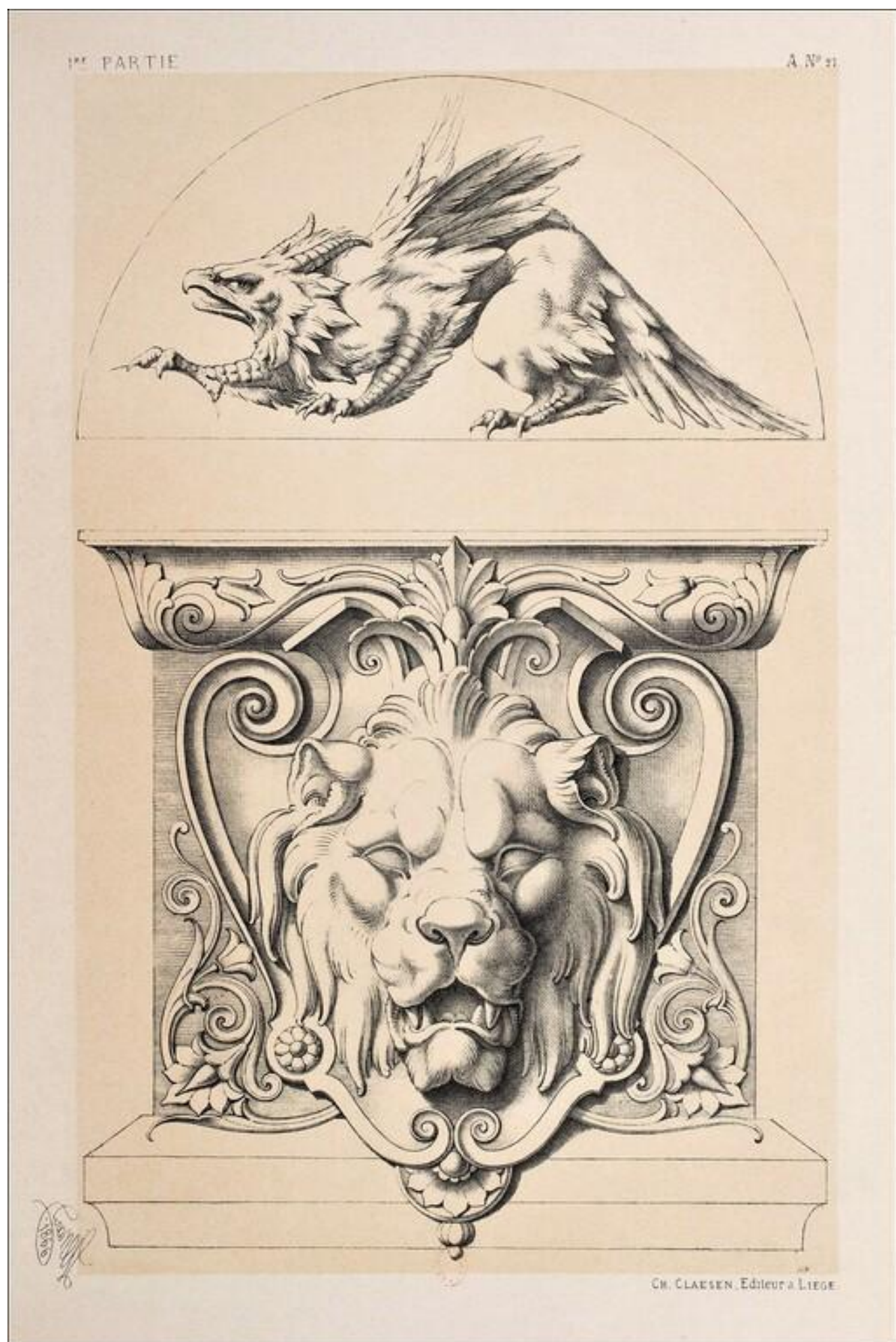

- jeden ze čtyř svazků encyklopedie rostlin [7](#);
- obrazová učebnice krasopisu [8](#).

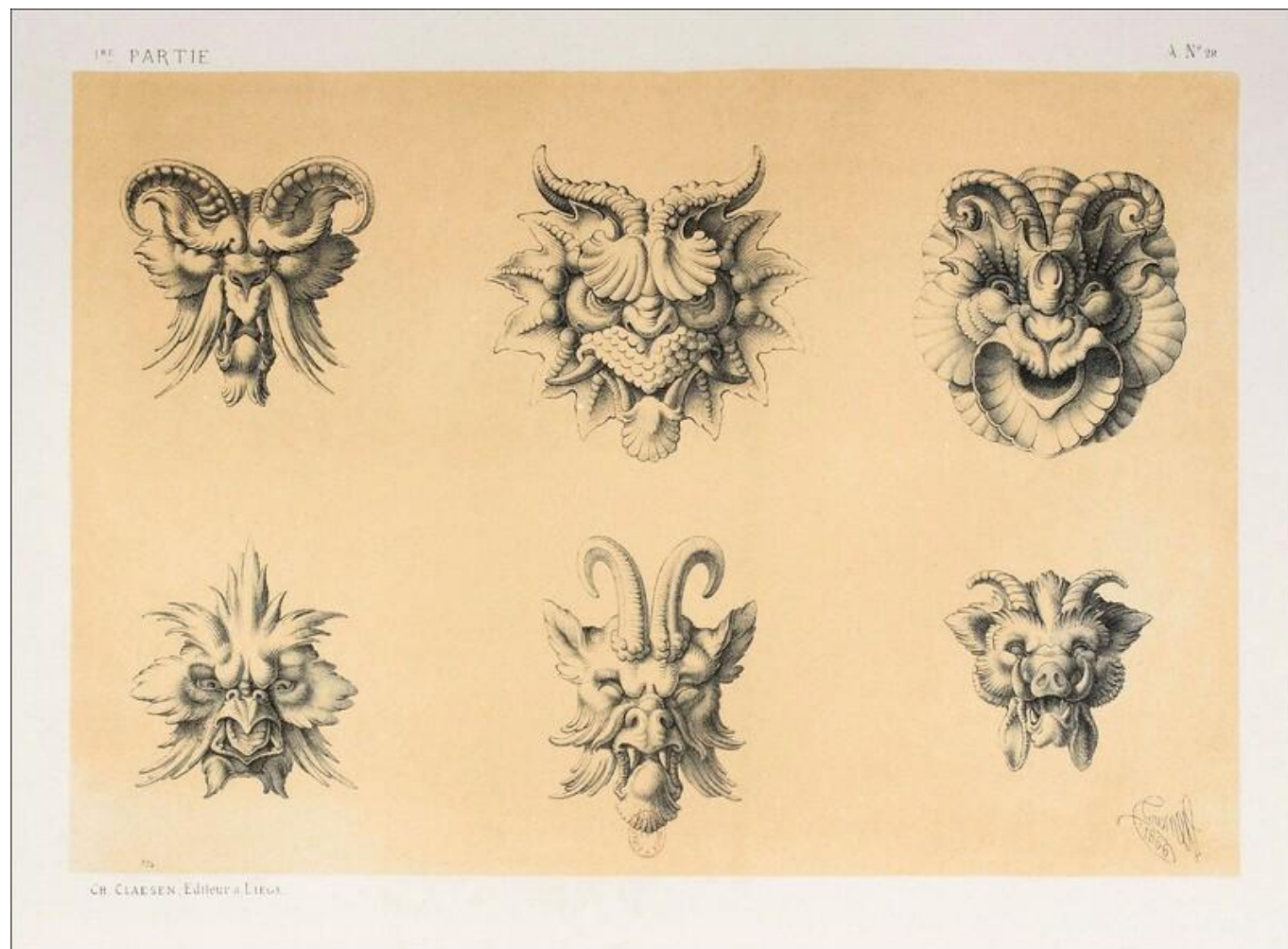

[25]

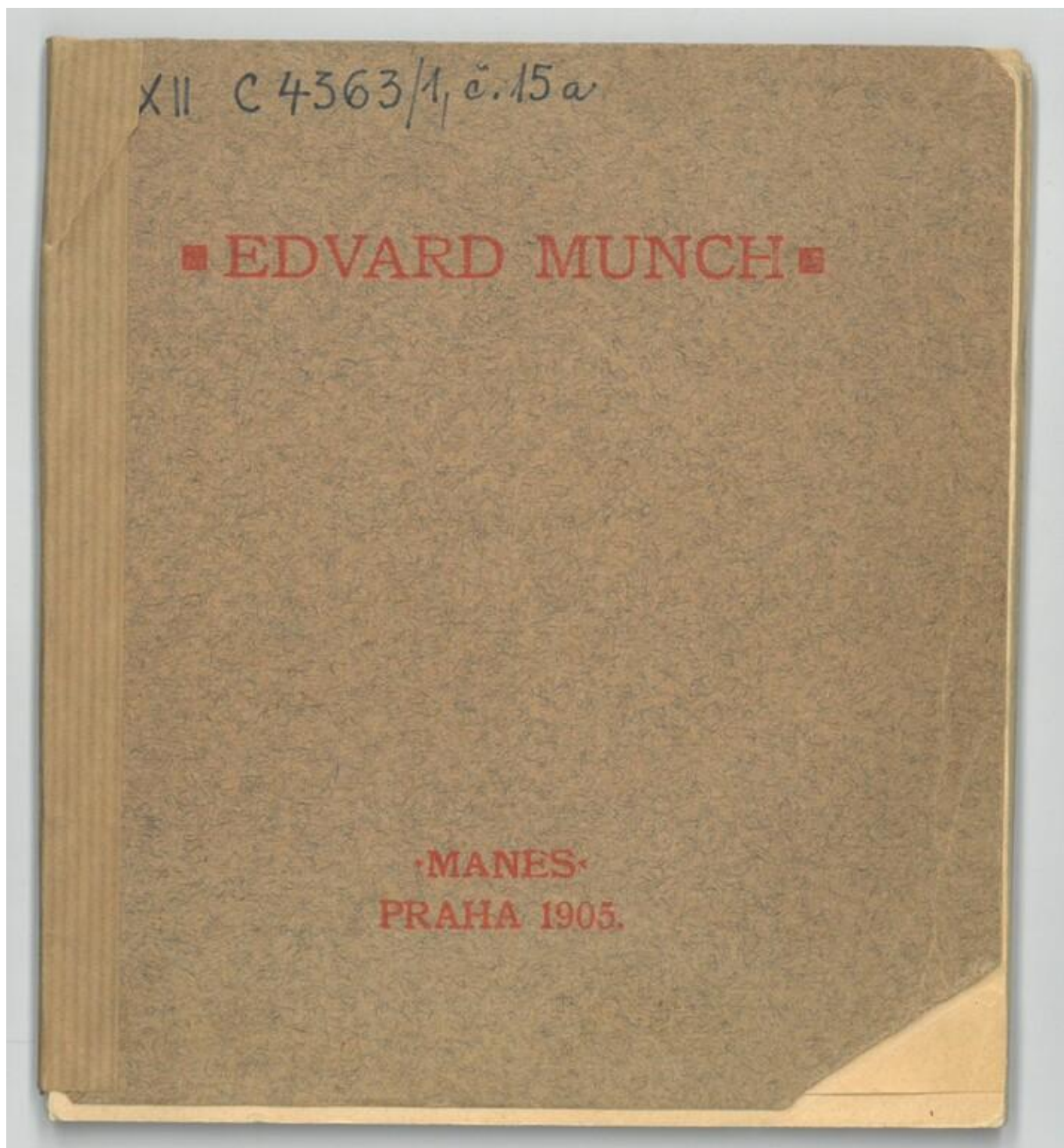
[26]

[27]

Spécimens de la Décoration et de L'Ornementation au XIXe Siècle par Liénard

[28]
Edvard Munch

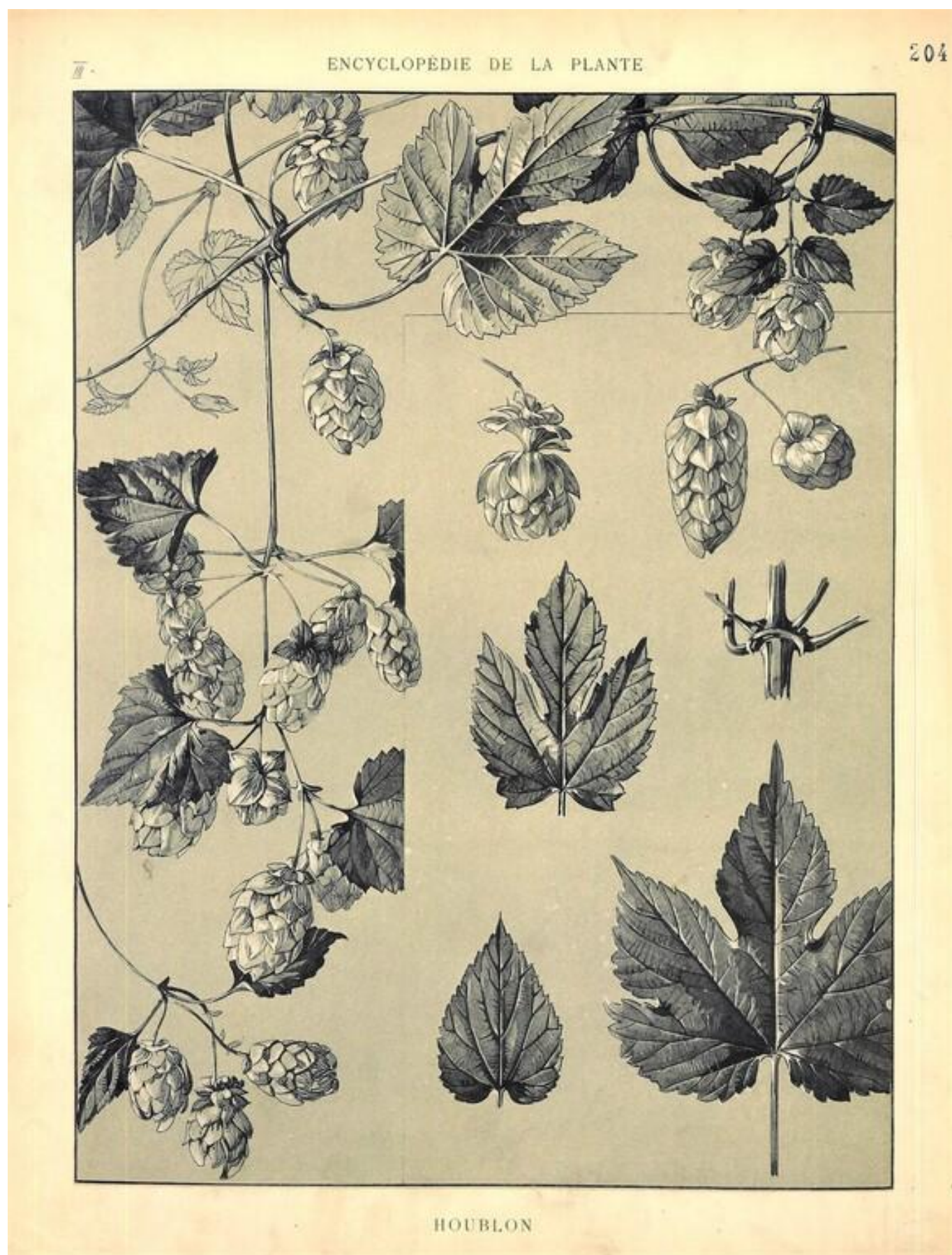
[29]
Altprager Stadtbilder

[30]

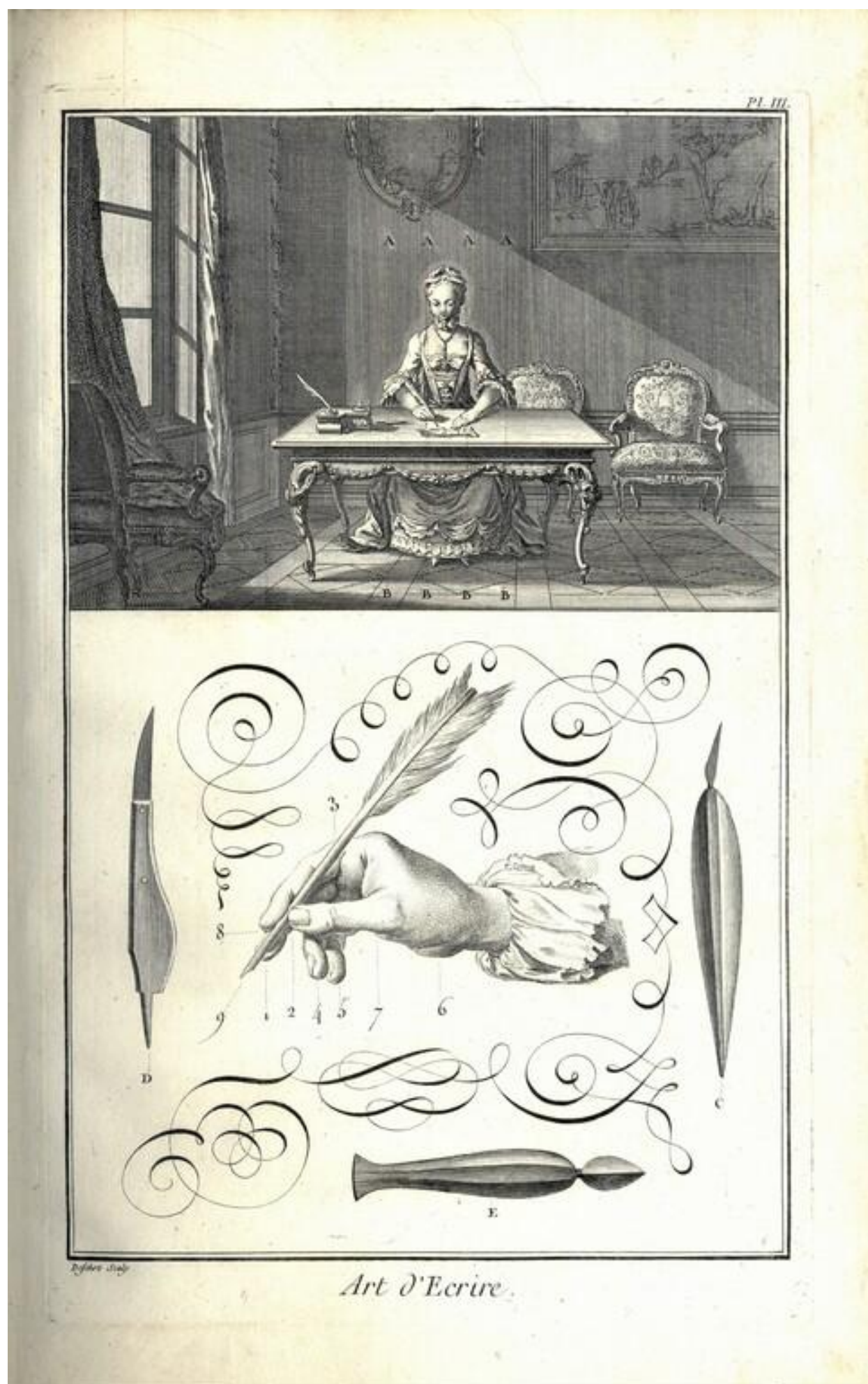
Neuheiten in Posamenterien für Möbel und Decoration

[31]
Encyclopédie artistique et documentaire de la plante

L'art d'ecrire réduit a des démonstrations vraies

Plánované zahájení výstavy bylo původně vzhledem k uzavření muzea odloženo na neurčito; nakonec [výstava proběhla od května do července 2021](#) [33].

Výstavě je také věnována [speciální webová stránka](#) [34] s ukázkami děl z expozice, informacemi o významných osobnostech spojených s knihovnou nebo citáty z dobových pramenů a knihovním řádem z roku 1897. Je třeba doplnit, že při sestavování podrobné historie byla přínosem Kronika Knihovny UPM vedená PhDr. Jarmilou Okrouhlíkovou.

[35]

Poutač k [online výstavě](#) [34] (zdroj: archiv Knihovny UPM)

Znovuobjevené knihy přání a stížností

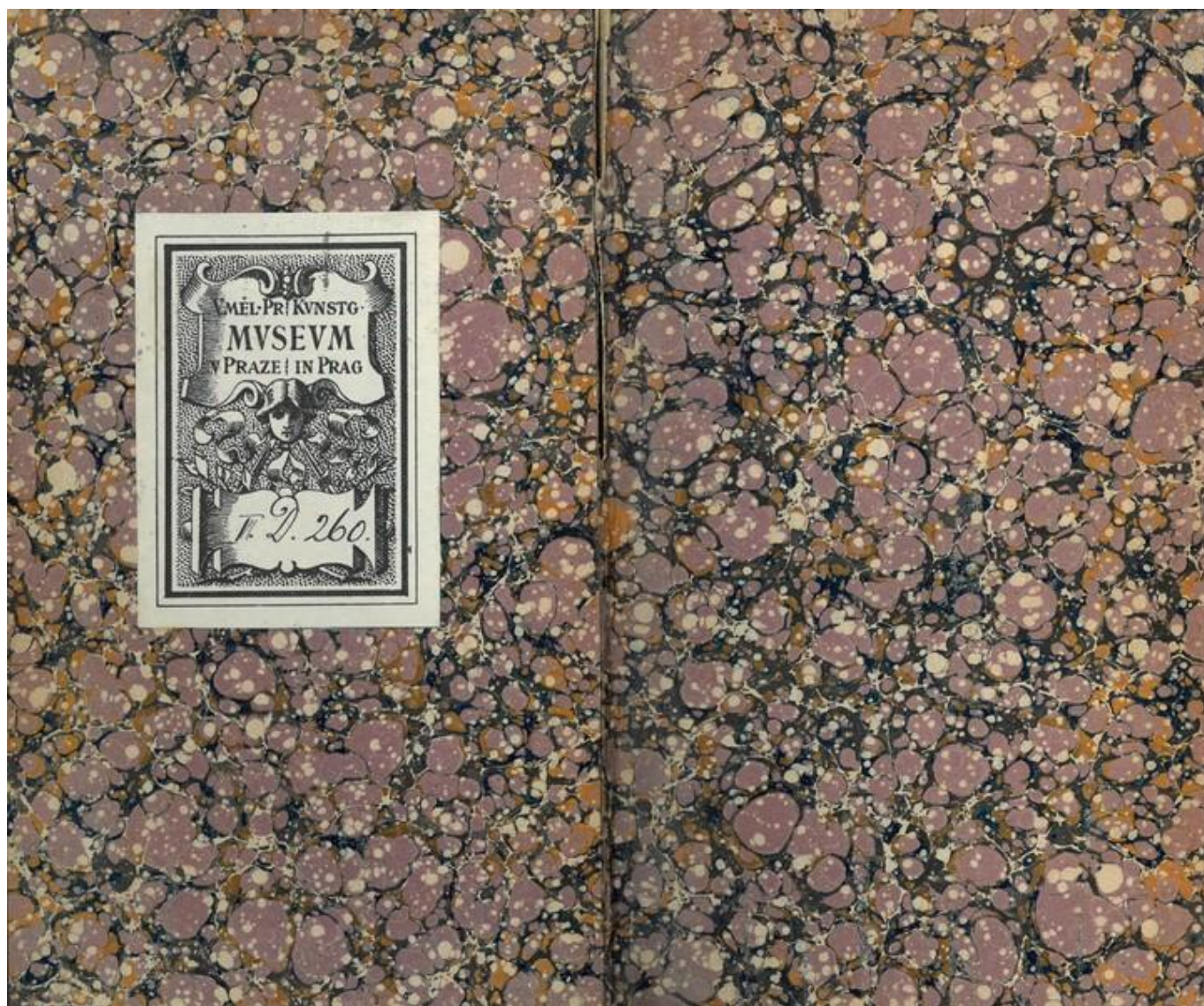
Při výběru vhodných děl pro expozici objevovaly pracovnice knihovny nejrůznější pozoruhodnosti, například vlastnoruční věnování od významných osobností, zajímavá exlibris nebo překrásné předsádky – z šesti z nich byly před loňskými Vánoci vytvořeny záložky pro čtenáře.

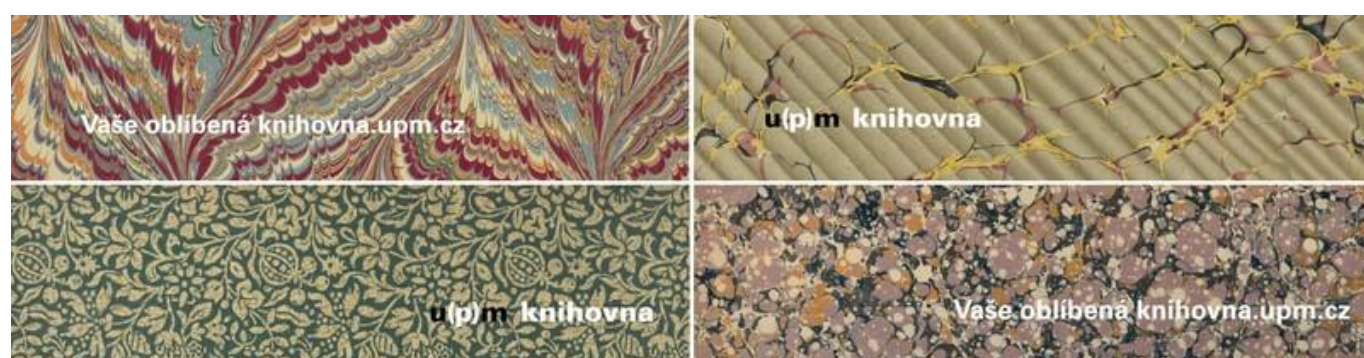

[36]

[37]

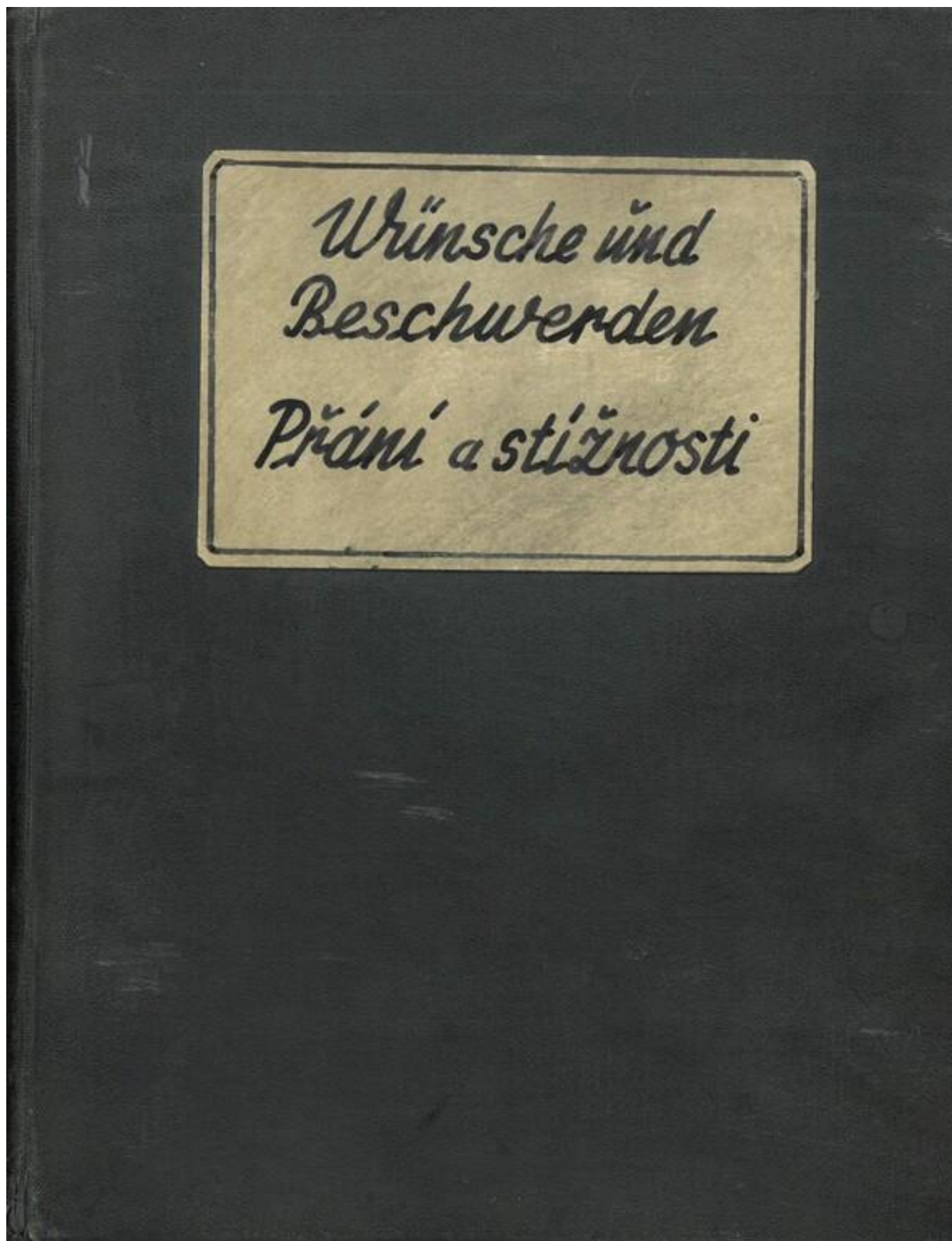

[38]

Předsádky knih z fondu posloužily jako podklad pro reklamní záložky (zdroj: archiv Knihovny UPM)

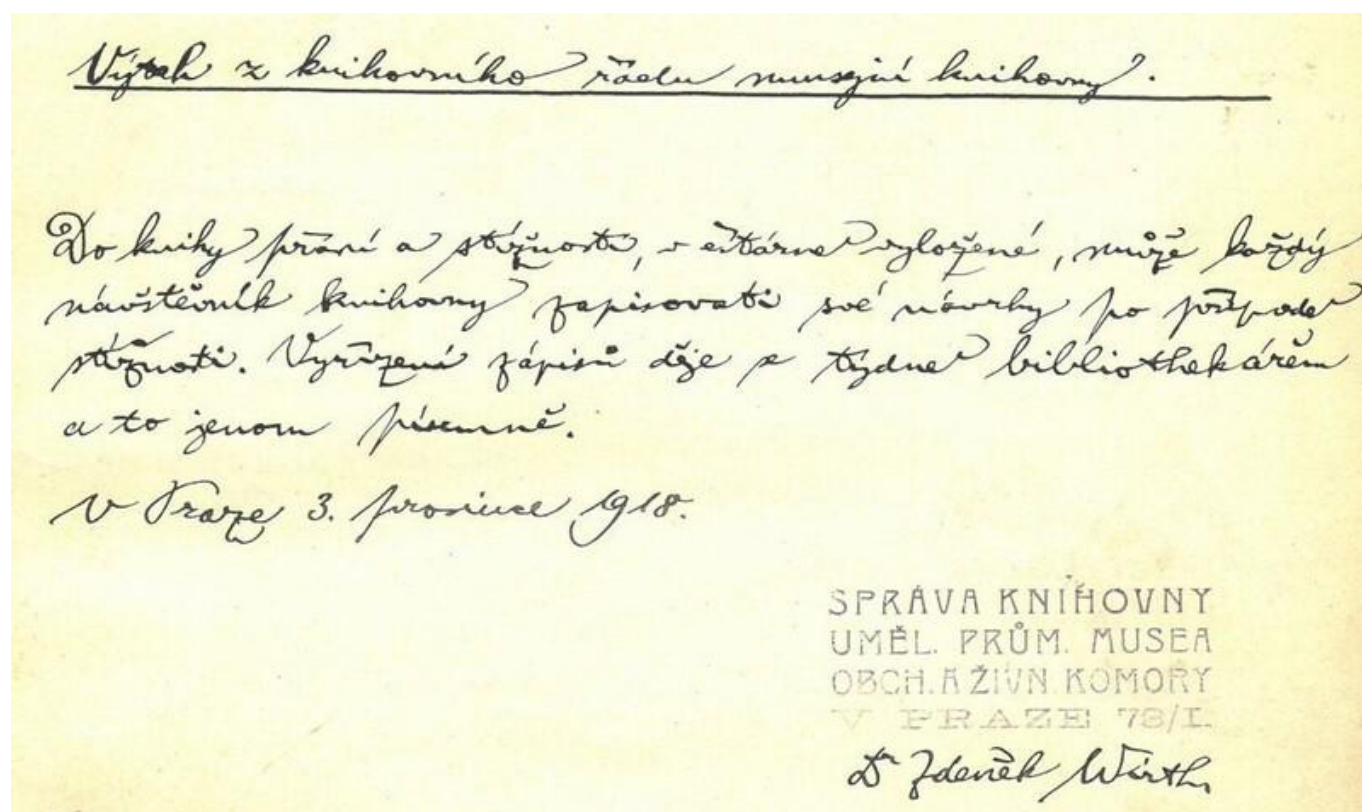
Na základě zmínky z výroční zprávy z roku 1918⁹ byly hledány a v roce 2021 také nalezeny knihy přání a stížností – cenný zdroj poznatků o fungování knihovny mezi lety 1918 a 1988 (jedná se o celkem tři svazky formátu A5). První kniha *Wünsche und Beschwerden / Přání a stížnosti* byla založena 3. prosince 1918 a úvod vlastnoručně vepsal dr. Zdeněk Wirth.

[39]

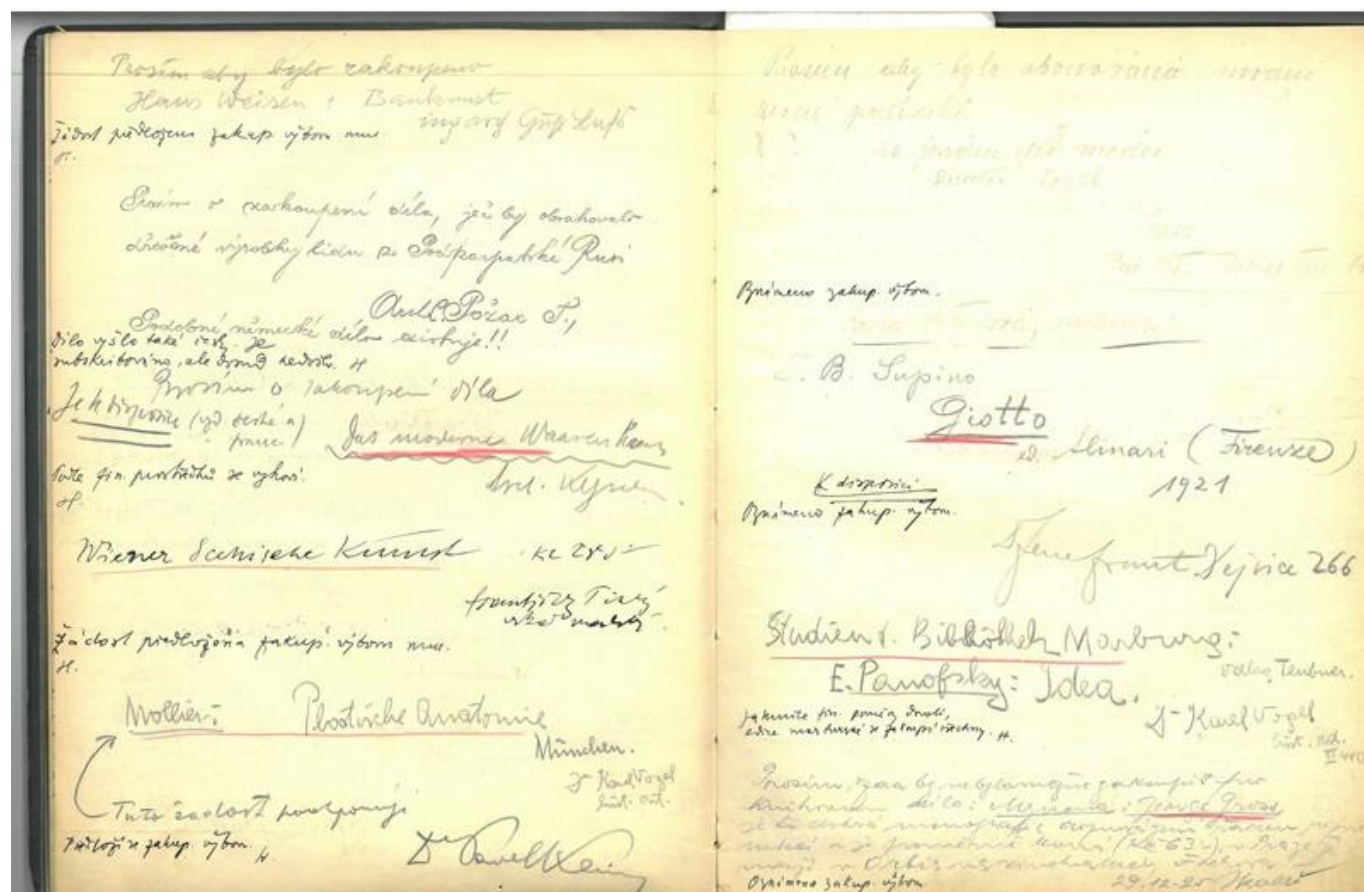

[40]

První kniha přání a stížností založená 3. prosince 1918 (zdroj: archiv Knihovny UPM)

Na přípisy reagovali písemně vedoucí knihovny (Karel Herain, [Helena Volavková Frankensteinová](#) [41], [Oldřich Jakub Blažíček](#) [42], [Jan Flajšhans](#) [43], Dagmar Tučná, Nora Černá či [Evžen Lukeš](#) [44]). Pravidelní návštěvníci nejčastěji doporučovali publikace do fondu. Svými tipy přispěla i řada známých osobností, například František Tichý, Josef Havlíček, Josef Kalous, Jindřich Chaloupecký, Miloš Hlávka nebo Otta Mizera.

[45]
Akademický malíř František Tichý navrhuje ke koupi *Weiner Scenische Kunst - Přání a stížnosti*, 1925
(zdroj: archiv Knihovny UPM)

V zápiscích můžeme též sledovat vývoj stížností na zimu ve studovně (první je z roku 1924 - nebylo uhlí) nebo téměř 50 let se objevující stížnosti na osvětlení, kterými zápisy v roce 1988 také končí. V budoucnu bychom tyto a další podobné prameny významné pro Knihovnu UPM rádi digitalizovali a zpřístupnili badatelům.

- [1.](#) Autorkou předchozího článku z knihovny a o knihovně [Uměleckoprůmyslové museum v Praze a jeho knihovna po rekonstrukci](#) [46] (*Bulletin SKIP*, 2017, roč. 26, č. 4) je právě Eva Vondálová. Další podrobnosti o historii Knihovny UPM naleznete na [webu knihovny](#) [34].
- [2.](#) Pro představu to odpovídá hmotnosti dvou plejtváků obrovských a rozloze fotbalového hřiště v Edenu. Pokud bychom poskládali knihy za sebe, jejich řada by měla téměř čtyři kilometry, což odpovídá dvěma tisícům tapírů na délku. Zdroj přepočtů: <https://www.vaclavaky.cz/> [47] (<https://github.com/kokes/vaclavaky> [48]).
- [3.](#) *Spécimens de la Décoration et de L'Ornementation au XIXe Siècle par Liénard*. Berlin, 1866 (signatura A925).
- [4.](#) *Edvard Munch. XV. výstava Spolku výtvarn. umělců „Manes“ v Praze, od 5. února do 12. března 1905* (signatura XXIIIC4363/1-15 [49]).
- [5.](#) *Altprager Stadtbilder. 25 pittoreske Asichten nach den Original-Kupfestichen von Philipp und Franz Heger u. a. eingeleitet von August Ströbel*. Verlag von Taussig & Taussig in Prag, 1910 (signatura E2160 [50]).
- [6.](#) *Neuheiten in Posamenterien für Möbel und Decoration*. Wien, 1894 (signatura A302 [51]).
- [7.](#) *Encyclopédie artistique et documentaire de la plante*. Paris 1908 (signatury [B707/1](#) [52], [B707/2](#) [53], [B707/3](#) [54] a [B707/4](#) [55]).
- [8.](#) *L'art d'ecrire réduit a des démonstrations vraies*. Francie, datace neuvedena (signatura [B555](#) [56]).
- [9.](#) *Zpráva kuratoria za správní rok 1918. Uměleckoprůmyslové museum Obchodní a živnostenské komory v Praze* (signatura [laC113](#) [57]).

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/co-je-noveho-ve-vasi-oblibene-knihovne>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/co-je-noveho-ve-vasi-oblibene-knihovne>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/hessova-jana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/knihovna-umeleckoprumsloveho-musea-v-praze>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [7] <https://knihovna-upm.cz/>
- [8] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova26.png>
- [9] <https://mapy.cz/s/menanukuku>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova25.jpg>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova22.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova24.jpg>
- [13] <https://knihovna-upm.cz/newsletter/>
- [14] <https://www.facebook.com/upmp Praha/>
- [15] <https://knihovna-upm.cz/hodiny-jdou/>
- [16] <https://knihovna-upm.cz/vazy-ve-studovne/>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova1.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova2.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova3.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova4.jpg>
- [21] <https://www.facebook.com/knihovna.upm.cz/>
- [22] <https://www.dopracenakole.cz/>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova5.jpg>
- [24] <https://web.archive.org/web/20210122062803/https://www.dopracenakole.cz/proc-se-zapojit>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova6.png>
- [26] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova7.jpg>
- [27] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova8.jpg>
- [28] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova9.jpg>
- [29] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova10.jpg>
- [30] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova11.jpg>
- [31] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova12.jpg>
- [32] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova13.jpg>
- [33] <https://www.upm.cz/aby-se-krasochut-slechtily-unikaty-z-knihovny-upm/>
- [34] <https://knihovna-upm.cz/historie/>
- [35] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova21.jpg>
- [36] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova14.jpg>
- [37] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova15.jpg>
- [38] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova16.jpg>
- [39] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova19.jpg>
- [40] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova18.jpg>
- [41] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001507&local_base=SCK
- [42] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001520&local_base=SCK
- [43] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002019&local_base=SCK
- [44] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000164&local_base=SCK
- [45] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/835/hessova20.jpg>
- [46] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-4/umeleckoprumslove-museum-v-praze-jeho-knihovna>
- [47] <https://www.vaclavaky.cz/>
- [48] <https://github.com/kokes/vaclavaky>
- [49] <https://katalog.upm.cz/records/a3caa14d-3fef-48df-af37-e4e09125178c>

- [50] <https://katalog.upm.cz/records/6478ef2a-f718-41b3-aab5-0971dbe4d4ca>
- [51] <https://katalog.upm.cz/records/c17f4dae-7ad2-49d6-88da-2e9f606cd7a6>
- [52] <https://katalog.upm.cz/records/fd0d5491-ef18-47f1-b081-4af97a20a2d5>
- [53] <https://katalog.upm.cz/records/ef92e287-6231-43fc-a42b-33fde0f981aa>
- [54] <https://katalog.upm.cz/records/240e97e1-5347-473c-af4d-97ee7185d16f>
- [55] <https://katalog.upm.cz/records/51d9ce01-d060-4f18-9952-76a10de56478>
- [56] <https://katalog.upm.cz/records/efb834b8-f7f0-4d6c-89b3-8cf5fcbe8d60>
- [57] <https://katalog.upm.cz/records/820ee0bc-a77c-4ce5-b8f3-16f76423f09c>